



Триває відбудова багатоповерхівок, пошкоджених російськими обстрілами

ПРОГРАМА ВІДНОВЛЕННЯ стосується 14-ти міських багатоповерхівок. Замовником робіт по п'яти будинках є місто, по шести – «Служба відновлення та розвитку інфраструктури у Запорізькій області», ще по трьох – ДП «Державні дороги».

На лютий 2025 року повністю відновлено три будинки з 14-ти: по проспекту Соборному, 151; по вулиці Кияшка, 22 та по вулиці Миру, 14. Відновлення 11-ти будинків заплановано завершити до кінця цього року. Відбудову ще трьох будинків визнали економічно недоцільною: розташовані вони на вулицях Фелікса Мовчановського, Круговій та Зестафонській.

Постраждалими уже надаються житлові сертифікати: власники 121-ї квартири в цих будинках отримали 99,5 млн гривень компенсації на придбання нових



Будинок по проспекту Соборному, 44; лютий 2025 року

осель. Незабаром таке саме рішення, після обстеження, може бути прийняте ще по одному будинку.

Як зазначили у **Запорізькій міськраді**, загалом у місті від обстрілів на початок лютого постраждали 1002 багатоповер-

хівки [чверть від усіх] та 2082 приватних будинки.

Із них значні пошкодження отримали 18 багатоповерхівок, а також були зруйновані 33 приватні будинки.

Фото

Олени АХІНЬКО

НЕВИГАДАНИ ІСТОРІЇ

Червона Шапочка на ім'я Соня

СЕРЕД МЕШКАНЦІВ запорізького гуртожитку для переселенців є 12-річна дівчинка на ім'я Соня. Вона разом із мамою вже майже три роки мешкає тут після вимушеної евакуації з рідного Пологівського району. Життя родини докорінно змінилося, але, попри всі труднощі, Соня залишається творчою, активною і наповнює не дуже радісні будні теплом і яскравими барвами. У стінах гуртожитку, де мешкають люди з різних куточків області, її енергія й доброта стали джерелом натхнення. Її творчі ідеї підтримують дітей і дорослих.

У 2022 році керівниця місця компактного проживання [МКП], яка організовує допомогу для військових у госпіталях, звернулася до мешканців з ідеєю подарувати пораненим бійцям трохи тепла й

казки. Соня одразу погодилася допомогти. Саме вона стала героїнею цієї події – справжньою Червоною Шапочкою.

Костюм для Соні збирали всім гуртожитком: хтось знайшов червону спідничку, хтось подарував шапочку, а ще хтось допоміг із кошиком для піржків. І маленька дівчинка, яка сама пережила біль війни, стала символом радості й тепла для наших воїнів.

Разом із керівницею МКП Соня відвідала військовий шпиталь. У її кошику були домашні піржки, які приготували жінки з гуртожитку. Соня заходила до палат із щирою посмішкою й привітаннями. Військові були вражені, їхні очі світилися теплом, а на обличчях з'являлися посмішки. Один із бійців, посміхаючись, крізь біль,



жартував: *“Це ж справжня казка!”*. Інший подарував Соні цукерки, хтось дістав жувальну гумку, а дехто навіть хотів дати їй гроші... Але Соня обіймала їх і щиро казала: *“Не треба нічого. Я вам вдячна за те, що ви мене захищаєте”*.

Фото – БФ «Карітас Запоріжжя»

ПОТРІБНА ДОПОМОГА!

Запорізький театр запросили на міжнародний фестиваль

ДИТЯЧИЙ ТЕАТР «СВІЯ» – єдиний у регіоні – отримав запрошення на щорічний міжнародний фестиваль українського театру «Схід – Захід», організований Фондацією масових видовищ та Центром молоді імені Генрика Йордана, який з 2014 року проходить у Кракові. Цьогоріч до програми обрано спектакль «Нас (не) кинули». Це вистава, де домашніх тваринок – Песика, Кицьку та навіть Рибу в акваріумі – не кинули люди, повернувшись до свого порушеного війною життя.

Тож, разом із радісною новиною, театр публікує звернення: *“Дуже просимо дружньої підтримки – фінансової допомоги для участі нашого театру в фестивалі! Проїзд, проживання, харчування, доставку декорацій театру оплачують*



самостійно – а це для нас зараз дуже важкопідіймна сума. ...Сподіваємося лише на внутрішні сили і на допомогу гурту...”

Фото Інеси АТАМАНЧУК

■ Посилання на банку <https://send.monobank.ua/jar/35LSs6XuPW>.

■ Номер картки банки 4441 1111 2135 7374.

Естонія посилить Україну експертизою на шляху до ЄС

ПРО ЦЕ ЙШЛОСЯ під час зустрічі віцепрем'єрки Ольги Стефанішиної із міністром закордонних справ Естонії Маргусом Цахкна.

Ключовим питанням зустрічі став процес переговорного процесу щодо вступу України до ЄС, скринінгу українського законодавства та підготовка до відкриття перших переговорних кластерів. Віцепрем'єр-міністерка підкреслила, що Україна прагне відкрити щонайменше два кластери вже під час головування Польщі у ЄС протягом першої половини 2025 року.

Вона також наголосила на важливості комунікації прогресу України на рівні всіх держав-членів ЄС та висловила вдячність Естонії, яка продовжує надавати активну підтримку нашій державі у євроінтеграційних прагненнях.

“Ми маємо високий рівень організації інфраструктури процесу вступу. До нього залучене широке коло представників державного сектору, парламенту та уряду, бізнесу та громадянського суспільства. Водночас питання, яке залишається для нас нагальним та потребує підтримки – це експертиза у сфері правового



наближення до права ЄС”, – зауважила віцепрем'єрка.

Маргус Цахкна зауважив, що Естонія має необхідний ресурс і готова надати допомогу Україні. Сторони погодилися продовжувати регулярний діалог з метою посилення експертної підтримки нашої держави.

Під час зустрічі обговорили також безпекову ситуацію в Україні, відновлення реєстрів Міністерства юстиції після масштабної російської кібератаки, та можливості посилення співпраці України та Естонії в контексті посилення кібербезпеки держави.

Ольга Стефанішина окремо подякувала Естонії за підтримку у процесі відбудови України після російських атак.

Джерело: **Офіс віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції**

На Україну й Австрію чекає п'ятирічка співробітництва у сфері освіти, науки та культури

ЗАТВЕРДЖЕНО Програму співробітництва в галузях освіти, науки та культури між Кабінетом Міністрів України та урядом Республіки Австрія на 2025–2030 роки. Підписали Програму Василь Химинець, посол України в Республіці Австрія, та Крістоф Тун-Хоєнштайн, генеральний директор Федерального міністерства з питань Європи та міжнародних справ.

Ключова мета Програми – зміцнення двосторонньої співпраці та підтримка процесів європейської інтеграції.

У сфері освіти й науки Програма сприятиме:

✓ прямому співробітництву між закладами вищої освіти, створенню спільних [подвійних] магістерських і докторських програм;

✓ посиленню співпраці у межах програм ЄС [Еразмус+, «Горизонт

Європа»] та Європейського простору вищої освіти;

✓ спільній просвітницькій роботі, спрямованій на збереження пам'яті про Голокост і запобігання антисемітизму;

✓ продовженню науково-технічного співробітництва, зокрема, між Австрійською академією наук, Національною академією наук України та іншими установами;

✓ обміну досвідом і знаннями на всіх рівнях, залученню експертів і співпраці закладами освіти.

Програма також сприятиме впровадженню програм з українознавства у закладах вищої освіти Австрії, зокрема, в межах Глобальної коаліції українських студій. Українська сторона надаватиме експертну академічну підтримку розвитку та поширенню українознавства в Австрії.

Джерело: **Міністерство освіти і науки України**

Медики врятували 15-річну дівчинку з синдромом «Рапунцель»

У ЛЬВОВІ, в Центрі дитячої медицини лікарні «Охматдит», прооперували 15-річну дівчину із Запоріжжя з синдромом «Рапунцель»: у її кишківнику виявили великий жмут волосся вагою один кілограм та довжиною 40 сантиметрів.

Пацієнтка зараз мешкає з сім'єю у Львові як ВПО. Два роки тому вона почала скаржитись на біль у животі, блювання, проблеми з прийомом їжі та втрату апетиту. Довгий час їй лікували гастрит, однак покращення не настало, тож сім'я звернулася до лікарів Центру дитячої медицини, які виявили справжню причину її стану – трихобезоар [жмут волосся]. Виявляється, дівчинка проковтувала волосся механічно та несвідомо, і навіть не підозрювала, що це може призвести до серйозних проблем.

Лікарі прийняли рішення оперувати дитину. Операція була складною, адже через великі розміри утворення видалити

його лапароскопічним методом було неможливо. Хірургам довелося повністю розкрити шлунок, щоб дістати трихобезоар. Зараз дівчинка почувається добре та проходить реабілітацію, зокрема, із психологом.

“Аби цей випадок не повторився, дуже важлива подальша робота дитини з психологом. Такі звички часто є наслідком глибокого стресу, тривожних розладів або навіть депресії. Психологічна допомога дозволить знайти безпечні способи подолання напруги та запобігти повторенню подібних ситуацій у майбутньому”, – каже керівник Клініки невідкладної та малоінвазивної хірургії, дитячий хірург Центру Ігор Гулавський. Адже у сім років у цієї пацієнтки вже виявляли жмут волосся у шлунково-кишковому тракту – тоді її прооперували у Запоріжжі.



Мама прооперованої дівчинки з лікарями

Що варто знати батькам про синдром «Рапунцель»?

Синдром «Рапунцель» – це стан, при якому дитина ковтає волосся, яке й накопичується у шлунку. Найчастіше він зустрічається у дівчат-підлітків із довгим волоссям, які мають звичку його жувати. У групі ризику – діти, які переживають сильний стрес, мають нав'язливі стани, психоемоційні порушення або проблеми з шлунково-кишковим трактом.

Жінки та дівчата вмикають «ФОРСАЖ»

Чи можна у прифронтовому місті вдосконалити свої знання? Здобути нову професію? Або взагалі круто змінити життя й започаткувати власний бізнес? І не чоловікам, а жінкам і дівчатам? Комуś це здається казками діда Панаса. Але ми впевнено кажемо: «Так! Це можливо!» Коли є внутрішня потреба не здаватися, а в найскрутнішій ситуації бити лапками, – допомога не забариться. Стала й професійна.

Про це свідчить проєкт з промовистою назвою «ФОРСАЖ» – «Фінансова та організаційна розбудова спроможності активних жінок». Це вже шостий проєкт з ряду тих, які від початку повномасштабного вторгнення послідовно реалізує громадська організація «УкрПростір». Усі вони спрямовані, висловлюючись офіційною мовою, «на підвищення спроможності місцевих жінок у запобіганні конфліктам, реагуванні на кризи та надзвичайні ситуації та використання ключових можливостей миробудівництва».

Що це означає на практиці?



«Ми починали зі створення безпечних просторів для жінок і дівчат, де надавалася здебільшого психологічна підтримка, – розповідає директорка ГО «УкрПростір» **Наталія Селюкова**. – Коли відбулася стабілізація, ми побачили, що жінки готові рухатися далі. Тобто їм потрібна допомога, щоб вони розвивалися. А це – знайомство з азами ведення бізнесу, краудфандингу, підтримка перших кроків на шляху до власної справи.

Минулого року ми провели такий проєкт, переконалися, що це затребуване, побачили переваги й унікальність. Тож зробили висновки, яким чином його вдосконалити, і з урахуванням цього з січня «увімкнули «ФОРСАЖ»».

Максимальний вибір + кошти на практику

Проєкт «ФОРСАЖ» триватиме до кінця 2025 року і включатиме навчальні програми, розробку бізнес-ідей, навчання з пошуку роботи та психологічну підтримку. Особливістю є не лише надання цих послуг фахівцями та партнерами проєкту, а й знайомство з додатковими можливостями, інформування щодо інших фондів, де жінки можуть отримати гранти. «Мета – надати максимальний вибір і навчання базовим основам, на які є найбільший запит. Плюс супутня можливість отримати кошти, щоби спробувати на практиці те, чому навчилися», – каже **Наталія Селюкова**.

Однією з перших відбулася зустріч із фахівцями центрів зайнятості, які розповіли як про вакансії та освітні курси, так і про те, що затребуване на ринку праці. Це допомогло жінкам та дівчатам зорієнтуватися, до якої сфери краще докласти руки.

До кінця березня в рамках проєкту «ФОРСАЖ» триватиме навчання, на яких додаткових ресурсах

шукати роботу, як правильно «подавати» себе працедавцю, писати резюме та мотиваційні листи, а також розробляти бізнес-ідеї, організувати бізнес-планування, зробити презентацію свого проєкту та шукати під нього кошти.

На «виході» цього етапу учасниць будуть розроблені грантові заявки. Після чого відбудуться їхній розгляд та презентації, і за результатами конкурсу до 25 квітня мають бути підписані договори з переможницями.

Гранти [до 1,5 тисячі доларів в еквіваленті] надаватимуться за двома напрямками: навчання та власний бізнес.

«За першим напрямком ми пропонуємо короткотермінові, до трьох місяців, практичні курси тим, хто «ви́пав» із професії і потребує підвищення кваліфікації. Або хоче отримати іншу професію, – розповідає **Наталія Селюкова**. – Жінки самі обирають, що вони хочуть опанувати і чому. Але одразу попереджаємо про відповідальний вибір: на те, щоб навчитися робити самій собі манікюр, грошей ніхто не дасть. І, як за умов будь-якого гранту, про його результати потрібно буде прозвітувати. Якщо хтось не закінчить грантове навчання [сподіваюся, такого не станеться], кошти доведеться повернути. Це буде прописано в угоді».

Мікробізнес «під ключ» – ТимХтоДолаєБідуіСтрахи

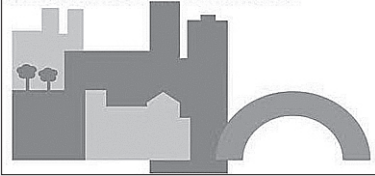
За другим напрямком передбачено надати гранти на започаткування, відновлення чи розширення бізнесу. Йдеться про закупівлю необхідного, досить фінансоємного обладнання. На, скажімо, купівлю ниток чи гачків для в'язання шкарпеток кошти надаватися не будуть.

Дуже важливо, що проєктом «ФОРСАЖ» запланований менторський супровід жінок, які вирішили започаткувати власний бізнес. Початківцям допоможуть знайти і сформулювати унікальну ідею та зареєструвати ФОП, гуманітаріям – розібратися з цифрами та формулами для майбутніх стосунків з податківцями, а також нададуть тим та іншим супровід у створенні логотипу продуктів, їхньому просуванню в соціальних мережах тощо.



Пройти навчання можуть усі жінки, що живуть на підконтрольних Україні територіях Запорізької області. Гранти на ведення бізнесу передбачено надати жінкам, які мають статус ВПО. «Минулого разу ми давали гранти і вимушеним переселенкам до Запорізького регіону, і місцевим мешканкам. Цього разу акцент допомоги – на більш вразливих, хто втратив домівку, їм потрібно ставати на ноги, – пояснює **Наталія Селюкова**. – Проте ми не звужуємо, а розширюємо нашу аудиторію. Минулий проєкт був орієнтований на Запоріжжя та Широківську громаду, цього разу ми охоплюємо повністю територію Запорізької області, усі сільські

«ФОРСАЖ»:
ФІНАНСОВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА РОЗБУДОВА
СПРОМОЖНОСТІ АКТИВНИХ ЖІНОК



громади. Ба більше: додатковий бонус, що минулорічні переможниці, які вже працюють, зможуть бути менторками у цьому проєкті і допомагати новачкам за своїми напрямками. Я дуже радію, що вони усі відгукнулися на таку пропозицію».

До речі, цих лідерок можна було побачити і почути на презентації проєкту «ФОРСАЖ». Якщо комуś із присутніх там жінок і дівчат стало страшно перед масштабом та обсягом пропозиції, переможниці надихнули їх втіленням прикладом, що гуртом можливо зробити усе.

Про гордість перемоги і радість їсти свій хліб

«Коли не вмів плавати і бачиш, що хтось у басейні пливе брасом, треба... просто туди стрибнути – майстерний пловець тебе підхопить, – вважає колишня педагог **Алла, яка тепер займається унікальним мікробізнесом** із розведення каліфорнійських черв'яків. – Я так і зробила. Тобто скористалася можливістю, яку надав проєкт «УкрПростору». А далі мене було не зупинити! Багато вдається, так що дехто почав називати мене величною жінкою. Тож заходьте до нас у сім'ю і ставайте величними жінками!»

«Зараз я гордо називаю себе ФОП, – розповіла **засновниця крафтового виробництва пастили та джемів Анастасія**. – Починати було важко, страшно – раптом не впораюся??? Але тут брали мене за ручку і проводили усіма цими формами та звітами. Потім допомогли зробити брендбук, підготуватися до інтерв'ю, коли презентувала свою продукцію. Стало легко, почали звертатися люди, пішли продажі... Тож закликаю вас користатися можливостями, їх є багато».

Наталія, яка минулого року отримала грант на оволодіння професією **арт-терапевта**, каже, що проєкт «УкрПростору» надав їй, так би мовити, бізнес «під ключ». Спочатку їй було дуже тривожно, чи зможе вона і працювати, й навчатися одночасно. Але підтримка фахівців проєкту та однодумців не дозволила залишитися інертною, а додала енергії. «Потім були тільки приємні бонуси. Наприклад, з поєднання бізнесів. Колега **Інна**, яка стала фотографинею, допомогла зробити якісні знімки для сторінок у соцмережах. Тому не бійтеся! Де страшно, там є зріст», – впевнена пані **Наталія**.

З нею згодна і колишня логопед **Оксана**, яка в межах минулорічного проєкту також здобула професію арт-терапевта, але не зупинилася на цьому і зараз навчається на **психолога**: «Слава Богу, я перенавчилася і знайшла сенс життя. Тепер ми їмо свій хліб».

У проєкті «ФОРСАЖ» беруть участь понад сто осіб. Побажаємо їм успіхів! «МИГ» буде спостерігати за подальшим втіленням проєкту та розповідь про досягнення жінок і дівчат.

Ганна ЧУПРИНА

Олександр БЕЛЮГА: “Я не намагаюся зробити, я – роблю”



НАПРИКІНЦІ МИНУЛОГО РОКУ відомий запорізький підприємець, меценат та громадський діяч **Олександр Белюга** отримав почесну нагороду «Золоте серце» – безпосередньо з рук Президента України **Володимира Зеленського**. Цією відзнакою нагороджують тих, хто зробив вагомий внесок у надання волонтерської допомоги і захисту безпеки населення та

інтересів держави у зв'язку з військовою агресією рф проти України.

Того ж року підприємець став кавалером Ордена «За заслуги» III ступеня. А взагалі з початку повномасштабної війни отримав вже 65 нагород від держави та місцевих адміністрацій. І потрапив у список *Forbes* за кількістю нагородованих людей. Так, у 2022 році йому вдалося за день готувати дві з половиною тисячі людей, згодом – більше восьми тисяч людей щодня. З того часу **Олександр** не припиняє допомагати тим, хто цього потребує – як цивільним, так і військовим. Про свою волонтерську діяльність та плани на майбутнє він і розповів під час зустрічі з медійниками у Запорізькому Центрі солідарності журналістів.

...НА ПОЧАТОК 2022 року **Олександр Белюга** мав у Запоріжжі вже кілька успішних бізнесів під власною торговою маркою **BELUGA** – підприємство з виробництва риби, броварню, три ресторани, кафе, декілька магазинів, кіоски з продажу фастфуду, автотранспортну компанію тощо. Але після повномасштабного вторгнення більшу частину виробництва довелося призупинити. При цьому один із найвідоміших кафе-барів «**BELUGA**» на вулиці **Олександрівській** став волонтерським штабом та місцем, де готують гарячі обіди для воїнів ЗСУ та безкоштовно годують вимушених переселенців.

– Вже на ранок 24 лютого 2022 року я розпорядився, щоб із запасів продуктів, що були в моїх ресторанах, приготували їжу та роздали її нужденним. – каже **Олександр Белюга**. – Першого дня нагодували 250 осіб. А вже за три дні я мав запити від ДСНС, поліції, медиків, вибухотехніків на приготування 2500 порцій щодобово. За кілька тижнів – більш як на 8000 порцій. І ми готували, і годували людей – безкоштовно...

Коли запаси скінчилися, щось із продуктів підприємець закуповував самостійно, допомагали також інші представники запорізького бізнесу, навіть пересічні городяни – приносили крупи, макарони, консерви, домашню консервацію.

Пізніше ГО «**BELUGA.UA**», яку створив **Олександр**, стала офіційним представником у Запоріжжі некомерційної міжнародної організації **World Central Kitchen**, започаткованої у 2010 році іспансько-американським шеф-кухарем **Хосе Андре-сом**. Команда **WCK** працює у найгарячіших точках, розкиданих по всьому світу, та допомагає забезпечувати їжею людей, які постраждали під час землетрусів або під час збройних конфліктів.

– **Хосе Андрес** спочатку допомагав нам оплачувати рахунки, а потім, аж до вересня 2022-го, відправляв цілі вагони із продовольчими товарами, – розповів **Олександр**. – Ми організували склад із ліній фасування, щоб формувати пакети із продовольством. Лише за перший рік війни було передано нужденним, у тому числі на деокупованих територіях, понад півтора мільйони таких наборів, кожен – вагою близько п'ятнадцяти кілограмів.

Підприємець і досі продовжує допомагати продуктами та іншими речами тим, хто опинився у важких життєвих обставинах, а також безкоштовно годую у своєму кафе 1100-1200 осіб щоденно. Крім того, після початку масованих ракетних обстрілів Запоріжжя волонтери **BELUGA.UA** почали оператив-



но виїжджати на місця прильотів та розгортати там мобільний штаб допомоги постраждалим. Забезпечували їх гарячою їжею та чаєм, давали можливість за допомогою генераторів зарядити мобільні телефони тощо. І сьогодні команда **BELUGA.UA** разом з рятувальниками однією з перших прибуває на місця ворожих прильотів та надає усю можливу допомогу людям, у тому числі психологічну.



Закінчення –
на 3-й стор.



Олександр БЕЛЮГА: “Я не намагаюся зробити, я – роблю”

Закінчення. Початок – на 2-й стор.

Щоб більше упорядкувати свою волонтерську роботу, минулого року Олександр створив благодійний фонд. Відтоді саме цей фонд займається допомогою винятково військовим, а Громадська організація – цивільним.

Масштаби цієї діяльності можна оцінити за наведеними нижче цифрами. Так, за неповні три роки повномасштабної війни благодійний фонд і громадська організація BELUGA.UA надали:

- ✓ більше 5,365 млн гарячих обідів;
- ✓ майже 1,59 млн продуктових наборів;
- ✓ 67,4 тисячі святкових продовольчих наборів для дітей;
- ✓ більше 1,15 млн одиниць побутової хімії;
- ✓ 740,5 тис. гігієнічних наборів;
- ✓ 142,37 тис. памперсів;
- ✓ 153 тонни одягу та взуття;
- ✓ 1021 т питної води;
- ✓ 452 т молока;
- ✓ 3,53 млн буханок хліба;
- ✓ 461 т овочів;
- ✓ 307 генераторів;
- ✓ 264 павербанки;
- ✓ 57 автомобілів;
- ✓ один медичний фургон;
- ✓ 43 станції Starlink.

Також передали на фронт 182,56 тисячі медичних засобів та 822 бро- нежилети. А минулого року надали штурмовій бригаді Нацполіції «Лють» комплекс РЕБ.

За словами Олександра Белюги, більшість грошей, що йдуть на допомогу цивільним і військовим, він заробляє самостійно.

– Я прийняв рішення, – каже підприємець, – до нашої Перемоги віддавати на допомогу 90 відсотків власних доходів.

До речі, за останній час Олександр поступово відновив свій бізнес, який вимушений був призупинити на початку повномасштабного втор- гнення, і навіть розширив. Зокрема, одним із перших у лютому 2023 року було відновлено підприємство стрітфуду «ЧебуROOM». У цьому кафе, яке відразу стало дуже популярним, на очах у замовника готують класичні чебуреки з різними видами м'ясних начинок, сиром та добав- ками з томатів, огірків, перцю тощо. А також гарячі страви, приготовані у пательні WOC. В асортименті є і великий вибір десертів – тортів, хрустких трубочок та мусів, свіжих натуральних соків. Можна поласува- ти на місці, а можна взяти частування із собою. Для цього заздалегідь заготовлені соки та муси у герметичній тарі зі скла; а також салати в бляшанках [працівники кафе упаковують їх самостійно за допомогою машини для закачування]. Весь посуд у кафе екологічний, а відходи сор- туються [передбачено роздільне збирання пластику, паперу, скла та бляшанок] і відправляються на переробку. Крім того, Олександр прид- бав виноградник і став співвласником виноробні та маєтку Villa Del Vино. А минулого року відкрив дитячий розважальний комплекс Villa Alina kids, де облаштовані зелена зона для активних ігор, скеледром для ма- леньких альпіністів, різноманітні лабіринти, батуту, басейн з дитячими гірками, зоопарк тощо. Влітку тут діяв дитячий табір Summer art camp. На відкриття нового дитячого простору було запрошено 600 дітей із ро- дин загиблих на війні героїв. А загалом минулого сезону на Villa Alina безкоштовно відпочили 1970 дітей.

Допомагає в роботі підприємцю команда фахівців, яка налічує понад 570 робітників. З них 40 відсотків – вимушені переселенці. За словами Олександра, він прибічник того, щоб давати людям не просто одноразо- ву допомогу, образно кажучи «рибку», а й «вудку», щоб вони самі могли заробляти собі на життя.

– У мене немає проблем, – підкреслює він, – а є завдання, які потрібно вирішити. Я не намагаюся щось зробити, я роблю. Саме в цьому секрет успіху будь-якої справи.

Олександр також співпрацює з окремими міжнародними фондами. Хоча грантовою роботою поки що не займався. Це – у найближчих планах. Підприємець навіть створив на початку цього року окремий підрозділ для того, щоб можна було готувати та отримувати міжнародні гранти – переважно на розвиток у Запоріжжі соціальних проектів.

Фото Світлани ШКАРУПИ та з відкритих джерел



ЗНАЙ НАШИХ!

НАШІ ЗАХИСНИКИ

Полювання «Купола» на ворога: є контакт!



Боєць 108-ї окремої бригади тероборони ЗСУ Віталій з позивним «Купол» під час виконання бойового завдання втратив ногу, однак повернувся на фронт і далі віддано докладається до справи захисту Батьківщини. Зокрема, на Запорізькому напрямку.

У минулому «Купол» – суто ци- вільна людина. Родом він з Дні- пра. Навчався у Бердянському педагогічному інституті, згодом працював заступником дирек- тора Центру молоді з національ- но-патріотичного виховання. У 2011-2012 роках проходив стро- кову службу в армії. А в 2014-му, коли загорівся Донбас, пішов до- бровольцем до батальйону «Сі- чеслав». Вже через півтора роки перевівся до полку «Азов». Хотів випробувати себе у реальних бо- йових діях...

«Азов» приємно вразив хлоп- ця кардинальною відмовою від радянщини. Рівень організації служби, навчання, забезпечен- ня, ідеологічної роботи захо- плявали і мотивували. Відноси- ни між військовослужбовцями різних звань будувалися у дусі побратимства, водночас усі ро- зуміли, хто командир і чий накази слід свято виконувати.

Коли АТО/ООС перейшло у стабільну фазу, Віталій звільнив- ся та перейшов до цивільного руху «Азову». Прийшов у міську раду зі своїм проектом щодо вій- ськово-патріотичної підготовки школярів. І незабаром запрацю- вала програма, спрямована не тільки на дітей, але й на виклада- чів предмету «Захист України». В її рамках викладались теорія та практика такмеду, вогневої, саперної та інших справ.

Тим часом агресивність москви зростала. І в Азовському русі по- чали готуватися до нової хвилі воєнного загострення.

– Не йшлося про те, чи буде ві- йна, а лише – коли вона почне- ться, – згадує Віталій. – Ми ви- рішили об'єднати всі молодіжні патріотичні групи Дніпра, скла- сти план дій і працювати спільно.

Віталій разом з друзями одразу влилися до 98-го батальйону те- роборони, який на той час тільки формувався. Побратими при- йшли організовано і сформували роту, а «Купол», як військовий з бойовим досвідом, став коман- диром одного з її взводів.

– Після отримання зброї нас на- правили на будівництво та охо- рону блокпостів, – каже Віталій. – Тоді величезну фінансову до- помогу надали фермери, підпри- ємці. Крім того, до нас постійно приєднувалися нові хлопці.

Після повномасштабного втор- гнення взвод Віталія першим

відправився на Покровськ, де за- йняв рубіж оборони. Для хлопців розпочиналася справжня війна. Без важкого озброєння [мали лише автомати, кулемети та гра- натомети] тероборонівці вже у складі батальйону згодом розпо- чали оборонні бої в районі Вели- кої Новосілки. Було дуже важко: ворог переважав у живій силі та озброєнні, та мав плани будь-що прорвати оборону українських захисників.

– Ми мали втрати. Вивозили поранених та загиблих, але три- мались, – згадує «Купол».

Під час АТО він воював у цих місцях, а тому знав місцевість, і це неабияк виручало.

Оборона сіл Времівки, Нескуч- ного лягла в славу історію 108-ї бригади ТрО, яка вже тоді про- явила себе «залізною» піхотою.

Далі на добровольців з 98-го «бату» чекав рейд на Маріуполь, завданням якого було розблоку- вання оточених азовців. Віталій також визвався. Проте надійшов наказ – і його направили з по- братимами для покриття флангу, аби не допустити оточення само- го рейду. За підсумками операції хлопці зі взводу Віталія, в тому числі побратим «ЮМЗ», отрима- ли нагороди.

– На Запорізькому напрямку, куди нас перекинули, чекали нові виклики, – каже Віталій. – Зокрема, слід було терміново будувати та суттєво покращити оборонні позиції. Водночас бойова міць підрозді- лу зростала. У нас з'явилися СПГ, великокаліберний кулемет, 60- мм міномет, розвідувальні коп- тери і навіть снайперська пара. Були хлопці з «Азову», які вміли з цим працювати і навчали ін- ших.

Захисники України вели актив- ну оборону. Корегували міноме- ти за допомогою аеророзвідки, здійснювали вогневі нальоти. Під час одного з них автівка «Ку- пола» наїхала на ворожу міну і підірвалася. Віталій втратив ногу і на рік вибув зі строю.

Лікування у госпіталі, реабі- літація, допомога патронатної служби «Азову» – і Віталій по- вернувся до рідної частини та заявив, що буде з побратимами до перемоги.

Командування спрямувало військовослужбовця у підрозділ БпЛА. Тепер він – командир. За

час у РУБАКу багато навчався у досвідчених пілотів, пройшов спецкурси, а найбільше приділив уваги нарощенню бойових спро- можностей підрозділу.

– Спільними зусиллями нам вдалося значно урізноманітнити парк БПЛА. І якщо спочатку бо- йова робота велась лише вдень, то зараз цілодобово, – розпові- дає «Купол». – Раніше техніка ворога з метою ротації особо- вого складу дозволяла собі за- їжджати до передових позицій, але зараз вони вже забули про це. Адже на рахунку підрозділу десятки УРАЛів, МТЛБ та інших транспортів, які знищені наши- ми FPV та скидами. Наші дрони дістають на десятки кілометрів углиб ворожої території та ни- щать техніку окупантів далеко від лінії розмежування.

Аби підтримувати рівень боего- товності, й нині триває вдоскона- лення, адже противник постійно змінюється і слід не відставати. Тепер у кожного нашого екіпажа – лебідка, аналізатори, посилені батареї, які забезпечують біль- шу дальність польоту «пташок» та РЕБи.

– Все це доволі недешево об- ладнання, – підсумовує «Купол». – Однак воно дуже важливе, адже від нього залежить життя наших побратимів та успіх під час бойових операцій.

Віталій з гордістю говорить про своїх хлопців, на яких поклада- ється як на професіоналів. Саме вони свого часу ввели таку так- тики роботи підрозділу БпЛА як «Полювання». Спочатку вилітає коптер-розвідник, а вже за його цілевказівками працюють удар- ні дрони. Саме таким способом РУБАКу вдалося вполювати чи- мало систем озброєння та бро- нетехніки російських окупантів, серед яких танки, самохідні ар- тилерійські установки, зенітні ракетні комплекси.

За внесок у справу захисту України «Купол» нагороджений чисельними відзнаками, серед яких орден «Лицарський хрест добровольця», медаль «Хоро- брість в бою», медаль «За вій- ськову службу Україні», «Стале- вий хрест» та інші.

Фото з архіву начальника служби зв'язків з громадськістю бригади, полковника Руслана ТКАЧУКА

Підготувала Світлана ШКАРУПА

Олег КАСЬЯН: “Підприємництво та спорт – найкраща реабілітація для ветеранів”

ПОНАД РІК ТОМУ «МИГ» розповідав, як за допомогою державного гранту ветеран АТО Олег Касьян відкрив у Запоріжжі перший капсульний готель-хостел під назвою «KAPSULA». Проект виявився дуже успішним. Лише за місяць після відкриття завантаженість готелю склала 60 відсотків, за півроку – до 80-ти відсотків і більше.

Але з'ясувалось, наразі «KAPSULA» тимчасово не працює і не приймає відвідувачів. Готелю взагалі немає за попередньою адресою. Чому так сталося? І чи означає це, що проект вже не буде відновлено? Забігаючи наперед скажу, що не все так погано.



НЕЩОДАВНО Олег Касьян завітав до нашої редакції та розповів про те, чому вирішив зайнятися саме готельним бізнесом – та ще й під час війни і у прифронтовому регіоні; з яких причин останнім часом готель не працює і коли відкриється знову. А також поділився власним досвідом про те, як ветеранам, що повертаються з фронту, подолати ПТСР і знайти своє місце у мирному житті.

Випробування «на нулі»

Олег розповів, що з 2005 року проходив строкову службу на флоті, у Криму. Після демобілізації повернувся до Запоріжжя і почав працювати охоронником у великому супермаркеті. А вже через півтора року, у 21-річному віці, став начальником охорони, а підпорядковувались йому 70 працівників. З цієї посади й пішов у 2014-му у АТО. Воював у Нацгвардії, на Маріупольському напрямку.

– Армія наша тоді була в жалювому стані, – згадує ветеран. – Непрацююча і застаріла техніка, розвалена логістика, нестача будь-якого забезпечення. Вчилися виходити на YouTube. Наприклад, пам'ятаю, як наш командир казав: «Учора подивився в Інтернеті, як потрібно ставити розтяжки. Тепер показую вам...» Реформування армії проходило в бойових умовах, «з коліс». Також у забезпеченні дуже допомагали волонтери. До того ж у



гвардії, і це великий плюс, була доволі жорстка дисципліна.

За словами Олега, рятувало ще й те, що бійці були дуже мотивовані і вчилися швидко. Сам він, зокрема, майже напам'ять вивчив посібники розвідника та сержанта. Проте найважливіше для бійця – це випробування в бойових умовах. Яким би ти не був мотивованим і хоробрим, це завжди величезний стрес. Олег здав цей іспит з гідністю та пробув «на нулі» під постійними обстрілами чотири місяці поспіль.

– Так, було страшно, адреналін зашкалював, – каже він. – Але ми витримали. Хоча без довгострокових наслідків не обійшлося. І мені теж, як пізніше з'ясувалось, не вдалося уникнути посттравматичного синдрому. Я це відчув одразу після демобілізації і повернення додому.

Моржування

як засіб від депресії

Олег розповів, що після повернення відчув, що не може радіти простим речам. Здавалося б, ти вижив, будь щасливий! А замість цього – затяжна депресія:

– Я тільки потім дізнався, що від тривалого стресу, супроводжуваного викидом великої кількості адреналіну, порушуються нейронні зв'язки, які відповідають за нормальне, адекватне світовідчуття. І потрібен час, щоб відновити ці зв'язки й адаптуватися до нових умов.

Крім проходження психологічної реабілітації, ветеран розробив власні методи подолання ПТСР, досить жорсткі. Щоранку, в будь-яку погоду, він вставав і пробігав близько семи кілометрів, а потім купався в Дніпрі, навіть узимку. Хоча раніше моржуванням ніколи не захоплювався. Щоправда довгий час займався гирьовим спортом. А тут, для додаткових навантажень, зайнявся ще й змішаними єдиноборствами. За його словами, фізичні навантаження, спорт і аскетизм – прекрасний засіб від ПТСР.

– Приблизно за рік я відновився, – каже Олег. – Паралельно із заняттями спортом також вивчав основи бізнесу, шукав себе. Зайнявся

підприємництвом, у будівельній сфері. Мені завжди це подобалося. По місту встиг побудувати близько 40-ка об'єктів.

Однак після повномасштабного вторгнення будівельний бізнес просів, особливо якщо говорити за прифронтові території. Втім, у Касьяна була ще одна мрія – допомагати ветеранам долати ПТСР і знаходити новий сенс життя. А, на його думку, поряд із фізичними навантаженнями, саме підприємництво є чудовим інструментом у реабілітації ветеранів.

– Я хотів показати це на власному прикладі, – пояснює Олег. – Але будівництво, особливо в умовах війни, – це занадто ризиковано і складно. Тому від самого початку планував вибрати щось більш просте і консервативне. Найкраще – класичний готельний або ресторанний бізнес. Можливо, грошей це принесе не так багато, але якщо ти його освоїш, то власну сім'ю завжди прогудуєш. Ось так і народилася ідея відкрити в Запоріжжі капсульний хостел.

Такі готелі-хостели досить поширені в Азії та Європі. В Україні на той момент їх було всього три – два в Києві і один у Львові. Підприємець побував у всіх трьох – вивчав, як це працює і в чому основні плюси. А 2023 року, коли з'явилася можливість, одним із перших подав заявку через «Дію» на участь у держпрограмі «Гранти для ветеранів та членів їхніх сімей». І вже через три місяці отримав грант – 700 тисяч гривень.

«KAPSULA»: технологічно, зручно, затишно

За умовами грантової програми держава інвестує 70 відсотків коштів на відкриття бізнесу, а 30 відсотків – сам одержувач гранту. Однак загальної суми в один мільйон гривень виявилось замало. Тому Олег додав ще мільйон гривень з власної кишені. І це було навіть дуже бюджетно [у Києві, приміром, стартіві вкладення на подібний готель обійшлися в чотири мільйони]. Ще одна обов'язкова умова гранту – офіційне працевлаштування чотирьох осіб [двоє з них мають



бути ветеранами-учасниками бойових дій], сплата податків і провадження діяльності не менше трьох років.

У підсумку, вже в грудні 2023 року в Запоріжжі відкрився перший у місті капсульний хостел. Загалом у ньому було встановлено 22 спальні-капсули, виготовлені на замовлення і завезені з Китаю. У кожній капсулі – ліжко з ортопедичним матрацом, телевізор із навушниками, декілька режимів освітлення та системи вентиляції. Відкривається капсула за допомогою електронної картки. Також до комплексу готелю входила кімната відпочинку, один традиційний номер-люкс, кафе і сауна. Через місяць заповнюваність готелю становила вже 60 відсотків, через півроку – 80. Однак восени минулого року ситуація почала змінюватися в гірший бік. За словами Олега, після того, як на Запоріжжя за вересня 2024-го полетіли ворожі КАБІ, потік приїжджих знизився в рази.

– До того ж, – зазначає він, – наш готель знаходився в такому районі, куди особливо часто прилітало. – Серйозних руйнувань не було, але вибухова хвиля відчувалася добре – посуд у барі падав із полиць. Після трьох прильотів у безпосередній близькості від готелю персонал став боятися виходити на роботу. Тому було прийнято рішення переїхати в інший район міста, хоча б відносно безпечніший.

Наразі готель уже розмістився за новою адресою, куди перевезли і встановили всі 22 капсули-спальні. Приміщення просторіше, але більшості з них потребують ремонту. Також тут не буде кафе і сауни. Однак поруч розташована достатня кількість точок громадського харчування, зокрема, недорого їдальня.

Крім капсул і кімнати відпочинку на новому місці планується обладнати п'ять звичайних стандартних готельних номерів. Усі ремонтні роботи мають завершитися до весни. А з настанням тепла [щоб не підключати наприкінці сезону занадто дороге опалення] готель відновить роботу.

Щодо зобов'язань за грантом, то, як зазначає власник «Капсули», 100 тисяч гривень він уже встиг повернути державі у вигляді податків. І в запасі є ще шість років, щоб повернути решту грошей. Тож загалом проект «Капсула», незважаючи ні на що, можна назвати успішним.

– Цей проект довгостроковий, – каже Олег, – більшою мірою він розрахований на мирний час. Упевнений, що після закінчення війни і нашої перемоги, бізнес розквітне. Ба більше, саме капсульні хостели з часом почнуть витісняти традиційні. Оскільки вартість перебування в ньому не набагато дорожча. Натомість, завдяки сучасним технологіям найбільший ступінь усамітнення, комфорту та тиші.

«Власна справа для ветеранів – це порятунк. Тільки потрібно створити відповідні умови»

Не відмовився Олег Касьян і від планів створити школу бізнесу та реабілітації для ветеранів. Зокрема, проводив тренінг на цю тему, основні тези якого викладає у вільному доступі на Facebook. Також підприємець звертає увагу на спортивну мотивацію. Він сам продовжує займатися спортом і викладає в Інтернеті відео зі спортивних змагань. Крім того, Олег веде в Тік-Ток постійну програму про ветеранські потреби, де розповідає про те, як подолати психологічні труднощі після повернення з фронту, як вийти зі стану депресії та в якому напрямку рухатися. Головна концепція в тому, що підприємництво – один із найкращих способів реабілітації ветерана. Тільки для цього потрібно створити відповідні умови.

– Я так розумію, що основна мета грантів для ветеранів – дати їм можливість зайнятися власною справою і заробляти собі на життя, – каже підприємець. – Сама по собі ідея гарна. Але я вважаю, що ветеранів, принаймні у прифронтових регіонах, потрібно звільнити від будь-яких умов і податків – хоча б на два роки. Працевлаштування кількох працівників, зарплата їм, плюс податки, оренда і комуналка – це може стати непосильним тягарем для того, хто тільки-но починає свій бізнес. Спочатку слід дати йому можливість стати на ноги і навчитися заробляти, а вже потім вимагати віддачі. Це особливо важливо в умовах війни. Адже зараз навіть досвідчені бізнесмени зазнають збитків, що вже казати про початківців?

У прифронтових регіонах, таких, як Запоріжжя, є ще додаткові виклики. Наприклад, запорізькі підприємці мають великі проблеми з кредитуванням, оскільки нашу область віднесли до «червоної зони» – регіону бойових дій. З цієї ж причини запорізьким дуже складно отримати гранти від зарубіжних партнерів.

– Я не можу навіть додати свій готель на Інтернет-майданчик для готельєрів, яким користуються туристи з усього світу для вибору місця проживання – booking.com, – каже Олег. – Також не можу поставити свій готель у сервісі «Точка на карті» в Google. Для Запоріжжя це просто не спрацює. І тільки з цієї причини я втратив багатьох потенційних клієнтів...

Парадокс, але запорізький бізнес продовжує потерпати від санкцій ЄС проти РФ, під які помилково потрапили підконтрольні Україні території частково окупованих ворогом областей. Від таких проблем страждає весь запорізький бізнес, і це, безумовно, потрібно негайно виправляти.

Світлана ШКАРУПА,
фото авторки
та з архіву Олега КАСЬЯНА



Відновлення життя у Шевченківському районі: потрібне терпіння, допомога надається

Ворожа атака в ніч на 23 січня – не перше випробування, яке випало на долю жителів Шевченківському району. Та, можливо, воно було найскладнішим...

Ми так вважаємо, бо в багатолюдному промисловому районі живуть знайомі, з якими працювали разом, ВПО, які бували в нашому волонтерському хабі. Дізнались, що у когось пошкоджені вікна, повело двері, уламки продірявили дах будинку.

Із найтрагічнішого – загинув друг колеги-волонтера. А двоповерховий будинок, ц якому він жив, зруйнований так, що не підлягає відновленню. Там була й квартира матері нашої співробітниці. Літня жінка жива, бо була на момент прильоту у доньки. Та могла загинути: меблі в кімнаті, де вона спала, розтрощені вщент. І вона ніяк не може зрозуміти, що трапилось щось безповоротне. Як це – у неї нічого не залишилося: ані телевізора, ані холодильника, ані мікрохвильової пічки. Є вузлик одягу та фотоальбоми сина – за них родина вдячна уважним хлопцям з аварійно-рятувальної служби «Кобра», які розбирали завали...



Прослухавши розповіді про пережите та про те, як вирішують безліч проблем люди, яких безпосередньо торкнулася біда, звернулася до **головного спеціаліста територіального сектору відділу житлово-комунального господарства та благоустрою районної адміністрації Запорізької міської ради по Шевченківському району Владислава Троцького**, щоб він розповів, як була організована рятувальна та відновлювальна робота. А також дав відповіді на загальні питання, які можуть бути корисними для читачів нашої газети та читачів сайту mig.com.ua

– Згадаймо події ночі 22-23 січня, наступних тривожних днів. Як все відбувалося?

– Коли сталася надзвичайна ситуація, відразу після тривоги на місце виїхали комунальні служби, щоб оцінити масштаб руйнування. Міська влада разом із райадміністрацією організувала пункти, куди люди зверталися по допомогу та консультації. Аварійники почали закривати вікна, брати в роботу пошкоджені покрівлі. Волонтери організували видачу обідів постраждалим, служба соціалістики надала автобус, де люди отримували гарячий чай. Гуманітарна місія «Проліска» видавала плівку та покривала. Тобто відразу почалась термінова допомога, щоб люди знали, що вони не самі в біді.

Ми це добре розуміємо, багато колег, які живуть у Шевченківському районі, постраждали через обстріли. Та вони намагаються якнайшвидше повернутися до роботи.

– Пережите – дуже великий стрес. Та треба кожному дати план дій, пояснити, що робити в таких обставинах.



– Перше: подати заявку на 15-80. Адреса одразу потрапляє до протоколу ДСНС. Міська служба 15-80, отримавши інформацію, оцінює обсяг роботи. За адресами приїжджають аварійники та якнайкоріше закривають вибиті вікна.

Потім треба обов'язково звернутися до поліції. Вона відкриває кримінальне провадження, на основі якого підсумовуються злочини російської федерації проти громадян нашої країни. Ведеться загальна статистика, і від цього залежатимуть репарації.

За цим треба пройти реєстрацію за державною програмою «єВідновлення»: подати заявку або через застосунок «Дія», або через ЦНАП. У Шевченківській райадміністрації все побудовано так, що люди приносять документи сюди. Приймаємо, знайомимось, перевіряємо, чи все узаконено, чи нема самотбуду. Якщо все добре, призначаємо дату та час комісійного обстеження – зазвичай по телефону. Робимо й акт комісійного обстеження, і чек-лист.

– Розкажіть, що таке чек-лист.

– Це, простіше кажучи, кошторис: опис того, на що будуть виділені кошти. Раніше ми виїжджали спочатку на комісійне обстеження, потім на чек-листи. Зараз робимо це одночасно.

Якщо є великі пошкодження, зрушені стіни або шифер побитий, що буває у приватних будинках, потрібен технічний звіт сертифікованого спеціаліста, тоді ми замовляємо такий техзвіт. Люди й самостійно можуть замовити його, якщо хочуть прискорити хід робіт [є організації, які виконують такі роботи, та це коштує 15 тисяч гривень]. Тому найчастіше люди згодні чекати.

– Ситуація: квартира постраждала від обстрілу. Хазяйка звернулася на службу 15-80, побувала у поліції, збирається у відділ району...

– Вона має подати заявку на «єВідновлення». Та звернутися до територіального сектору відділу ЖКГ районної адміністрації для уточнення інформації – де саме отримати акт комісійного обстеження об'єкта, пошкодженого внаслідок збройної агресії російської федерації.

Є два види актів. Загальний акт на багатоповерхівку, який замовляє голова ОСББ або представники керуючої компанії. Складає цей акт департамент ЖКГ: організовують комісію і потім за інформацією, яку їм надали, додають до акта квартири, які постраждали та мають пошкодження, за кожною адресою.

По цьому акту людям можуть надати допомогу благодійники. За цим же актом особи з інвалідністю та інших відповідних категорій можуть отримати допомогу в розмірі 15-ти тисяч гривень.

Але бувають випадки, що деякі пошкодження [лоджії та балкони] благодійники не беруться

ремонтувати, бо це не передбачено умовами грантів. Тоді люди подають заявку на «єВідновлення» і готується індивідуальний акт комісійного обстеження.

При роботі з державними установами має бути відповідність – допомога можлива тільки у співпраці із власниками житла або з їхніми представниками за відповідно оформленою довіреністю. БФ «Карітас» погоджується робити ремонт на основі договору оренди з власником.

Можливі нюанси. Наприклад, благодійники допомогли власникам поміняти вікна у житловому приміщенні. Та є особливості: не всі включають до програми допомоги відновлення розбитого балкона або лоджії. Але це можна зробити за програмою «єВідновлення». Тобто деякі пункти робіт може виконати благодійна організація, а інші пункти – «єВідновлення».

Звісно, десять організацій не будуть вам відновлювати одне вікно. Тому ми за співпрацю: всім, хто звертається, проговорюємо, що по «єВідновленню» процедура не швидка. Тому, якщо благодійна організація береться та обіцяє зробити трошки швидше, варто подумати та погодитися.

По багатоповерхівках, до речі, робиться акт комісійного обстеження, загальний на будинок. І за цим актом власник зруйнованого житла має отримувати кожного місяця по десять тисяч гривень. Якщо ж зареєстровані два-три співвласники, то ця сума розподіляється пропорційно.

Якщо ж власник загинув, то нащадки мають вступити в право спадщини. А потім вони також можуть подати на сертифікат на «єВідновлення» і чекати на вирішення їхнього комунального питання: компенсації на придбання житла тощо. Це не швидко, та за цією програмою постраждалі отримують суми до мільйона гривень і вище, залежно від площі втраченого житла та інших параметрів.

Окремо скажу про житлові сертифікати. Якщо багатоповерхівка або приватний будинок повністю знищені або пошкоджені так, що їх неможливо відновити, власники мають юридично відмовитися від права власності на зруйноване житло. І чекати компенсації на придбання квартири чи будинку.

– Які документи треба мати при собі для звернення по допомогу?

– Потрібен паспорт, ідентифікаційний код власників та співвласників, якщо їх декілька. Потрібні правоустановчі документи – договір купівлі-продажу, договір спадщини або дарування, які підтверджують право власності. Треба мати технічний паспорт квартири або будинку.

Проблеми виникають, якщо власники [чи співвласники житла] не внесли своє майно до реєстру речових прав на нерухоме майно,



або не вступили в спадщину. Таких випадків дуже багато, і через те право власності не відображається в «Дії».

Тому людям доводиться екстрено приводити документи до ладу.

Трапляється й таке: в будинку залишалися документи і вони втрачені під час інциденту. Тому треба, щоб документи було внесено в реєстри, тоді простіше буде відновити документи. Бажано всі важливі папери також відцифрувати, щоб мати при собі, принаймні на флешках та у хмарних сховищах.

Також потрібно замовити довідку про несудимість. Зазвичай це робиться у «Дії» автоматично [це повна довідка про те, що людина не є державним зрадником, колаборантом, не підпадає під санкції].

Коли люди подають заявку на «єВідновлення», з ними зв'язується комісія. І якщо власник один – то проблем нема. У випадку ж, якщо співвласників, наприклад, троє, один подає заявку, а інші мають погодитися на те, хто буде відповідальною особою, яка отримує кошти на ремонт і буде керувати процедурою відновлення. І співвласники мають дійти згоди, що саме на картку цієї людини придуть кошти. Це дуже важливо. Бо, якщо немає згоди, в участі за програмою «єВідновлення» буде відмовлено. Буде виданий акт, але не буде виплачена компенсація. І робота призупиниться, поки не буде згоди усіх співвласників.

– Чи завжди постраждалі доводять згоди заради спільного виживання?

– Щоб отримати допомогу, потрібно шукати компроміс, домовлятися і виявляти порозуміння. Бо будь-яка неузгодженість відбирає можливість отримати допомогу всім.

Після голосування в Запорізькій міській раді на виділення коштів по чек-листу має пройти певний час. Йде нарахування та обробка інформації і нарахування коштів банком. Це може тривати від місяця до двох, іноді й до чотирьох місяців, залежно від суми. Тож треба мати терпіння. Чим більша сума, тим довше доводиться чекати погодження.

Люди можуть витратити отримані кошти в магазинах – офіційних партнерах «єВідновлення»: «Віконда», Steko, а також в «Епіцентрі», «Новій лінії» – у магазинах, офіційних учасниках програми «Дія». А також у

співпраці з ФОПами, які є учасниками програми.

Відремонтувавши житло, люди мають зробити звіт: це не квитанції, а фото виконаних робіт. Фото відновлених вікон, дверей, стелі та іншого, на що використані кошти. Процедура – за допомоги застосунку: в «Дії» зайти в «Сервіси», до «єВідновлення», знайти заяву про виплату, і там буде віконце, щоб відзвітувати про ремонт, підвантажити десять якісних фотографій.

За правилами, одна з десяти відремонтованих квартир проходить верифікацію. Це візит комісії, яка перевіряє, щоб на 100 відсотків було виконане все, прописане по чек-листу.

– Бувають ситуації, коли люди, не дочекавшись, самостійно відновлюють пошкоджене за свої кошти чи беруть кредити... В родині моїх друзів літній інвалід, і вони не могли цим нехтувати та залишатися з вікнами, що перестали закриватися через обстріл. Розібрали та налагодили вікна та балконні двері самостійно.

– Наразі прописано, що в таких випадках має бути компенсація. Але механізму, який би компенсував самостійно витрачені кошти, на жаль, ще немає. Уже рік, як цей закон діє, але процедури нема.

Тому якщо людина хоче отримати допомогу, вона має вкладатися в процедурні правила, про які ми раніше говорили. Якщо вона втручається сама, то це нині не відіграєш: можливість компенсації ще юридично не оформлена.

Якщо ж у сім'ї є особа з інвалідністю [перша, друга, третя пільгові категорії], прописана за цією адресою, якщо людина отримує субсидію на час інциденту, якщо має, наприклад, статус ветерана МВС, тобто осіб, які мають певні пільги та субсидії на оплату комунальних послуг, вона може отримати 15 тисяч по акту комісійного обстеження від соціалісту населення. На жаль, якщо у домогосподарстві є кілька осіб, які мають пільгову категорію, то лише один із них може отримати допомогу.

Також, якщо людина постраждала фізично, отримала поранення, вона може звернутися до служби соціалісту по допомогу.

– Скажіть про реальний стан речей щодо об'єму робіт після інциденту 22-23 січня.

– Щодо цифр ситуації на сьогодні: постраждали 82 багатоповерхівки. Зазнала пошкоджень велика кількість квартир – понад 500. І на момент публікації [13 лютого, – авт.] вже 215 заявок подано на «єВідновлення», і ця цифра щодня збільшується.

Це лише ті мешканці району, хто мав на руках усі документи. Наразі люди приводять до ладу документи, цифра росте, і ми розуміємо, що буде рости й далі. Тому закликаємо проявити терпіння – і чекати, що проблеми буде вирішено.

Головне завдання, щоб люди повернулися до свого житла, де є тепло, газ, водопостачання.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото авторки

ТАК ЖИВЕМО

Жінки-миротвориці
творять
гармонійне суспільство

ВЖЕ ТРИВАЛИЙ ЧАС громадська та волонтерська діяльність у Запоріжжі має здебільшого жіноче обличчя. Конференції, тренінги та звіти знайомлять та гуртують жінок, знаходяться можливості для обміну досвідом та спільних заходів. Такою єднаючою подією стала робота в етноселі «Дивосвіт» у селищі Геленджик Запорізької області. Там за підтримки Глобальної мережі жінок-миротвориць [GNWP]* жінки від ГО «Крок до Людей», ЄОЦ «Мазаль Тов», БФ «Меморі 86» та учасниці проекту дружин загиблих «Коханий, я живу!» створили алею каліни та обліпили біля меморіалу загиблим захисникам України.

Територія етносела з початку свого заснування у 2012 році надихає на спільні творчі та ландшафтні проекти. Минулого року волонтери БФ «Меморі86» заклали тут лавандинове поле (очікуємо, як молоді рослини перезимують, та за новим проектом тут з'явиться альтанка).



— «Меморі86» — не суто жіноча організація, — говорить співзасновниця благодійного фонду Інна Мігуля, — але це організація з жіночим обличчям. Переважна кількість волонтерів та співробітників — це жінки. Ми об'єднуємо жінок різного віку та різних професій, і кожна з них робить суттєвий внесок у спільну справу та реалізацію візії організації — створення справедливого, дружнього до кожної людини суспільства. Більша частина наших бенефіціарок — це жінки. З 2022 року ми долучилися до адаптації у Запоріжжі вимушених переселенців. Ми опікуємось як проблемами дівчат-підлітків, так і проблемами жінок старшого віку. Вони досить різні, але все ж усіх єднає одне — бажання

жити у мирному, здоровому у всіх сенсах суспільстві.

Ці л е с п р я м о в а н о допомагаємо жінкам похилого віку. І це не лише надання гуманітарної допомоги, це повернення до активного гідного життя, можливість зробити свій внесок в життя суспільства. Наші бенефіціарки долучилися до корисних справ — плетіння шарпеток, килимків та інших виробів із речей, яким вони дають друге життя. Це такий собі апсайклінг, який вписується у концепцію Zero Waste, якої дотримується наша організація. Ми — за чисту планету, тому намагаємось переробляти чи вторинно використовувати все, що тільки можливо.

Ми можемо певною мірою вважати себе організацією з екологічним напрямком. Тому серйозно підійшли до проекту «Море спокою» зі створення лавандинового поля. Залучили фахівців, для того, щоб все було зроблено досконало, сприяло біорізноманіттю та не нашкодило екосистемі, що вже склалася. Завжди із захопленням беремо участь у проектах партнерів, які спрямовані на захист навколишнього середовища. Приєднуємось до толок із прибирання території.

Щодо діяльності на підтримку жінок, маємо великий досвід. У 2024 році за підтримки уряду Фарерських островів реалізовано проект «Народжені бути собою», за яким було надано допомогу дівчатам-підліткам та молодим жінкам із громад Запорізької області. Ми провели серйозну роботу в забезпеченні дівчат наборами гідності, а також серію тренінгів — арттерапевтичних, психологічних, інтеграційних. На виїзних заходах дівчата могли відпочити, поспілкуватися та отримати нові знання в сфері протидії гендерно-зумовленому насильству, розвитку лідерських навичок та можливостей для дівчат та жінок. Була організована робота з психологом та консультування з фаховим лікарем-гінекологом. Проект отримав високу оцінку від учасниць: маємо великий запит на продовження і вже працюємо в напрямку пошуку такої можливості.

Також у фокусі нашої уваги жінки найбільш вразливої вікової категорії — передпенсійного віку. Вони ще не мають пенсійних виплат, але відчувають упередженість, коли намагаються влаштуватися на роботу. Бо це й жінка та ще й ВПО... У вирішенні проблеми працевлаштування наші можливості обмежені. Намагаємось підтримати інформаційно, надати психосоціальну підтримку. Всіх бенефіціарів проєктів запрошуємо до участі у майстер-класах [у якості учасників та ведучих], організуємо для них походи до театру, екскурсії, відвідування виставок, бо таким чином вони можуть відволіктися від проблем та зменшити почуття соціальної ізоляції. Та ми маємо багато партнерів, співпадінь у напрямках роботи, і з радістю долучаємось до діяльності жінок-миротвориць.



— Мережа жінок-миротвориць [GNWP] — об'єднання жінок, які творять мир у всіх його проявах. У ставленні до людей, відповідальності перед природою, — розповідає Інеса Носенко, директорка БО «Мазаль Тов». — Маємо співпадіння за всіма напрямками. Висаджуємо і доглядаємо рослини та очищуємо ставки у етноселі в Геленджіку. Також це різнобічна просвітницька, виховна та арттерапевтична робота, яка триває у «Мазаль Тов», перетворюючи його на своєрідний «ноїв ковчег» для небайдужих людей Запоріжжя. Це численні творчі та виховні проекти для матерів з дітьми. А також підтримка власне жіночої спроможності: жінки своїми справами, ідеями, проектами, самореалізацією, створеними організаціями дають приклад і надихають на подальший розвиток.

Минулого року чотири місяці тривав проєкт БО «Мазаль Тов» «Мистецький Дивосвіт — зцілення культурою». І запорізька спільнота отримала десять арт-об'єктів на території області, до створення яких долучилися жінки з різних організацій.

Спілкувалася
Інеса АТАМАНЧУК

Закінчення —
у наступному випуску «МІГа»

Астрологиня Олена РИЖЕНКО:
“Ми оцінили своє:
треба цінувати українське”

ПРО ВЛАСНИЙ ДОСВІД пережитого під час повномасштабного вторгнення, віднайдений засіб самоорганізації у важкі часи, яким стало волонтерство, про те, що дає надію, та як впоратися із «бетономішалкою» негативних думок, розповіла на зустрічі «Астропсихологія: людина і світ» [яка пройшла у прес-центрі ЦЖС] **дипломована астрологиня Олена Риженко**, яка зазнала й особистої втрати [помер чоловік], і від'їзду із Запоріжжя та повернення додому.

— Якщо ми залишилися, ми тримаємо й місто, і навіть країну. Я знаю багато людей, які могли вже перебувати десь у безпеці, але вони обрали Запоріжжя. Гіпотетично і я могла опинитися десь далеко. Тому, коли мене бачать сусіди, дивуються: “Олено, ти повернулася?” — “Я повернулася”. — “Ну, раз ти тут, то у нас все буде гаразд?”. Я кажу: “Ну, а як же? Це так”.

Взагалі, мислити треба конструктивно. Бо думки створюють реальність. Нас вчили у середній школі, як поводитись, скажімо, з електричним струмом — що не можна виділкою у розетку штрикати. А як поводитися з думками — нас не навчали.

І скільки є людей, у яких в голові «бетономішалка», думки важкі, найгірші сценарії малюються, начитавшись якоїсь нісенитниці в Інтернеті. Взагалі погані думки треба від себе відсилати, а не підсилювати їх. Я ж кажу: як думаєш, так і проживеш життя.

Багато чого проявилось за ці три роки і в мене особисто. Є такі люди, яким, як-то кажуть, і руки не подаси. А є такі, що найкращі риси свої проявили, згуртувалися. І ми оцінили своє: треба цінувати українське. Треба свою землю любити, своє місто любити, своїх друзів любити і шанувати. І все це має значення, це не порожній звук. Ця любов від серця йде. Чи віддзеркалюється це в астрології? Так, віддзеркалюється. У цьому році буде лише чотири затемнення [бувають роки, коли їх шість-сім] і це



добра ознака. У травні вибудовується дуже-дуже добра і надто цікава конфігурація. Я сподіваюся на травень як на шанс припинення активної фази цієї страшної, неподобної війни. Я вірю у нашу Перемогу. Як би нам важко не було і сили нерівні, але шанси є.

Далі пані Олена розповіла про роботу із затемненнями 2025 року:

— У другій половині березня їх два: 15-го і 29-го. Не треба падати у відчай. У період між двома затемненнями час завершувати справи, а не братися за важливі нові. Як працювати з затемненнями? Можна щось від себе відштовхнути, віддалити. Саме у період затемнення час позбутися шкідливих звичок. Можна якусь свою хворобу уявити та відвести її подалі від себе. Це не панацея, збуб новий не виросте, але полегшення можна здобути. Якщо потрібне планове серйозне лікування, його варто відкласти на пізніше.

Якщо у людини день народження припадає на затемнення, це означає, що вона матиме кармічний рік. Може, і у доброму сенсі. І в день затемнення варто поводитися чемно, відкладати конфлікти, щоб не запрограмувати себе... на 18 років попереду!

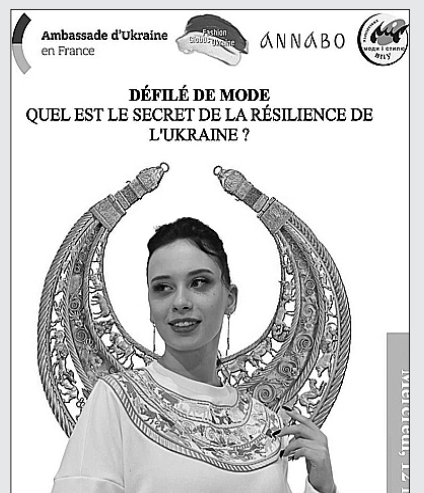
Запорізьку колекцію одягу
побачили в Парижі

ТИЖДЕНЬ ТОМУ у Культурному центрі України у Франції в рамках проєкту «У чому секрет стійкості України?» відбувся дизайнерський показ, повідомив **Укрінформ**, посилаючись на інформацію Centre Culturel d'Ukraine en France на своїй Facebook-сторінці.

“Ми не просимо. Ми пропонуємо, — говорить **керівниця Fashion Globus Ukraine Golda Vynogradskaya**. — Нам є що дати світові і ми будемо створювати добро на користь людства разом з нашими колегами по світу. Це головний меседж Спілки дизайнерів та швейних училищ Fashion Globus Ukraine”.

Про те, що в показі Запоріжжя представляє колекція «Вищого професійного училища моди і стилю» повідомила **заступник директора училища Наталія Бабасва**. Про успіхи закладу не раз писала наша газета.

Проєкт «У чому секрет стійкості України?» розповідає про вплив війни на культуру та освіту, висвітлюючи приклади співпраці митців, освітян та дизайнерів на національному й міжнародному рівнях. У центрі уваги — створення унікальних культурних продуктів, які стають інструментами миру.



Fashion Globus Ukraine працює над тим, щоб міжнародна спільнота культури та освіти була зацікавлена у співпраці з Україною, і через мистецтво розповідає про дизайнерів з Бучі, переселенців з Луганщини, студентів із Сум, Харкова та Запоріжжя.

Особливим символом показу стало стилізоване зображення головного археологічного скарбу України — Золотої пекторалі. Це не лише шедевр світового мистецтва, а й символ єдності поколінь, сили українського народу та нерозривного зв'язку з нашою історією.

Випуск підготувала **Інеса АТАМАНЧУК**

20 лютого – День Героїв Небесної Сотні; День соціальної справедливості; День ненасильницького спротиву; Міжнародний день кінооператора і фотографа.

21 лютого – Міжнародний день рідної мови; Всесвітній день екскурсовода.

22 лютого – Міжнародний день підтримки жертв злочинів; **Вселевська батьківська субота** [м'ясопусна].

24 лютого – початок повномасштабного вторгнення росії в Україну; Національний день молитви; День незалежності Естонії; **Масниця** [Сирний тиждень, до 2 березня].

25 лютого – день затвердження [1918] Тризуба Державним гербом Української Народної Республіки; День інженерно-авіаційної служби авіації ЗСУ; День народження «Нового Театру».

26 лютого – День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

27 лютого – Всесвітній день недержавних організацій.

28 лютого – День штурманської служби авіації ЗС України; День працівників патрульно-постової служби України; Всесвітній день кравців; Всесвітній день без Facebook.

1 березня – День народження поштових марок сучасної України; День «Нуль дискримінації»; Всесвітній день цивільної оборони.

2 березня – Міжнародний день дитячого телебачення та радіомовлення; **Прощена неділя**.

3 березня – Всесвітній день письменника; Міжнародний день охорони здоров'я вуха і слуху; **початок Великого посту** [до 19 квітня].

4 березня – День пам'яті **Миколи Гоголя**; День веб-програміста; Всесвітній день інженерії.

5 березня – День народження Запорізького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. В.Г.Магара [у 1929-му – Театр малих форм]; Міжнародний день просвіти з питань роззброєння та нерозповсюдження, Всесвітній день енергоефективності; День подяки співробітникам.

6 березня – День прийняття Державного гімну України; Присвоєння почесної відзнаки «Місто-герой України» Волновасі, Гостомелю, Маріуполю, Харкову, Херсону, Чернігову [2022]; Міжнародний день пам'яті загиблих журналістів; Міжнародний день зубного лікаря.

8 березня – День землевпорядника; Міжнародний жіночий день; Міжнародний день боротьби за права жінок і міжнародний мир.

9 березня – День національної культури; Шевченківський

день; Міжнародний день планетаріїв.

10 березня – День Державного гімну України; Міжнародний день жінок-суддів.

11 березня – Європейський день пам'яті жертв тероризму; Всесвітній день сантехніка та сантехніки.

12 березня – Всесвітній день боротьби з кіберцензурою.

13 березня – Всесвітній день нирки.

14 березня – День українського добровольця; Міжнародний день дій проти гребель [Міжнародний день річок].

15 березня – День проголошення соймом Карпатської Ук раїни державної незалежності [1939]; Всесвітній день захисту прав споживача; Всесвітній день мусульманської культури, миру, діалогу та кіно; Міжнародний день боротьби з поліцейською жорстокістю; **батьківська Субота другого тижня Великого посту**.

16 березня – День працівників житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення.

17 березня – День утворення Центральної Ради [1917]; День мобілізаційного працівника України.

18 березня – День першого виходу людини в космос [1965].

19 березня – Міжнародний тиждень вичливості на дорозі; День клієнта.

20 березня – День весняного рівнодення; Всесвітній день астрології; Міжнародний день франкофонії.

21 березня – Міжнародний день боротьби за ліквідацію расової дискримінації; Міжнародний день лісу; Всесвітній день поезії; Всесвітній день Землі; Міжнародний день льялькаря; Міжнародний день Навруз.

22 березня – Всесвітній день водних ресурсів; День таксиста; **батьківська Субота третього тижня Великого посту**.

23 березня – день перейменування Олександрівська на Запоріжжя [1921]; Всесвітній метеорологічний день.

24 березня – Присвоєння почесної відзнаки «Місто-герой України» Бучі, Ірпеню, Миколаєву, Охтирці (2022); **Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на туберкульоз**; Міжнародний день права на встановлення істини відносно грубих порушень прав людини і гідності жертв.

25 березня – День Служби безпеки України; Міжнародний день солідарності зі співробітниками ООН, що знаходяться під вартою і зниклими без вісті; **Благовіщення Пречистої Діви Марії**.

26 березня – День Національної гвардії України; **Собор архангела Гавриїла**.

27 березня – Міжнародний день театру; День нефролога.



ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

■ ІМЕНИННИКИ

20 лютого – Антон, Василь, Давид, Денис, Іван, Гнат, Лев, Микола, Сергій, Федір, Ярослав;

21 лютого – Георгій, Григорій, Данило, Іван, Костянтин, Олександр, Остап, Павло, Ольга;

22 лютого – Андрій, Віктор, Володимир, Іван, Йосип, Михайло, Микола, Сергій, Степан, Федір, Варвара, Ірина;

23 лютого – Дем'ян, Іван, Михайло, Микола, Олександр, Олексій, Сергій;

24 лютого – Іван, Іларіон;

25 лютого – Антон, Євген, Олександр, Тарас, Федір;

26 лютого – Іван, Микола, Петро, Сергій, Ганна;

27 лютого – Макар, Михайло, Петро, Степан, Яків;

28 лютого – Арсеній, Василь, Микола, Кіра, Марина.

1 березня – Антон, Антоніна, Василь, Веніамін, Ганна, Дарина,

Євдокія, Іван, Михайло, Надія, Нестор, Олександр, Олександра, Ольга, Петро, Ян.

2 березня – Арсеній, Богдан, Йосип, Микола, Савва.

3 березня – Михайло, Марта, Марфа.

4 березня – Василь, В'ячеслав, Георгій, Григорій, Данило, Єгор, Олександр, Павло, Уляна, Юліана, Яків.

5 березня – Адріан, Георгій, Давид, Єгор, Іван, Іраїда, Кирило, Костянтин, Лука, Марк, Микола, Теодор, Федір, Ян.

6 березня – Аркадій, Ілона, Костянтин, Максим, Олена, Теодор, Федір, Юліан.

7 березня – Анна, Антоніна, Василь, Еміль, Євген, Євдокія, Омелян, Катерина, Ксенія, Лаврентій, Марія, Микола, Мотрона, Надія, Нестор, Ніл, Оксана, Павло.

8 березня – Володимир, Вольдемар, Дементій, Іван, Опанас, Ян.

9 березня – Валерій, Дмитро,

Іван, Іраклій, Кирило, Леонтій Микола, Михайло, Наталя; Олександр, Олександра, Олексій, Опанас, Петро, Сергій, Тарас, Ян.

10 березня – Анастасія, Василиса, Віктор, Галина, Георгій, Денис, Дмитро, Єгор, Іван, Леонід, Марк, Михайло, Ніка, Павло, Ян.

11 березня – Василь, Георгій, Єгор, Іван, Сабіна, Юхим, Ян.

12 березня – Володимир, Вольдемар, Григорій, Дмитро, Іван, Костянтин, Олександр, Семен, Сергій, Ян.

13 березня – Григорій, Михайло, Микола, Олександр, Христина.

14 березня – Михайло, Ростислав.

15 березня – Денис, Еммануїл, Михайло, Олександр, Олексій, Тимофій.

16 березня – Денис, Омелян, Іван, Олександр, Павло, Роман, Трохим, Еміль, Юліан, Ян.

17 березня – Віктор, Гаврило, Макар, Олександр, Олексій, Павло.

18 березня – Данило, Дмитро, Кирило, Наталя, Трохим.

19 березня – Дмитро, Іван, Інокентій, Дарія, Софія.

20 березня – Іван, Василь, Віктор, Віссаріон, Герман, Клавдія, Максим, Марія, Мирон, Микита, Олександра, Парасковія, Світлана, Севастьян, Сергій, Уляна.

21 березня – Володимир, Кирило, Серафим, Фома, Яків.

22 березня – Василь, Василина, Дарина, Таїсія.

23 березня – Анастасія, Василь, Варвара, Ілля, Георгій, Лідія, Макар, Олексій, Пелагея, Сергій.

24 березня – Володимир, Захар, Степан, Петро, Яків.

25 березня – Сава, Тихон.

26 березня – Алла, Василь, Гаврило, Ганна, Лариса, Парасковія, Степан.

27 березня – Єфрем, Іван, Макар, Олександр, Павло.

■ МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР

■ Сприятливі дні: **20, 25, 26 лютого; 4-6, 12, 13, 19, 20, 21, 26 березня.**

■ Несприятливі місячні дні: **20, 22, 28 лютого; 2, 3, 9, 11, 14, 17, 22 березня.**

■ Не дуже сприятливі дні: **24, 25, 26, 27 лютого.**

■ Несприятливі дні для прийому до стоматолога: **3, 4 березня.**

■ Не варто підстригати волосся: **17-19, 27 березня.**

Сприятливі дні для:

- ✓ будь-яких починань та планування: **20, 26 лютого; 1, 4, 5, 7, 9, 10, 13, 14, 19, 20, 21, 27 березня;**
- ✓ навчання, нових знайомств і креативних ідей, натхнення та кар'єрного зростання, важливих зустрічей: **4 березня;**
- ✓ планування бюджету, покупок, вкладень, фінансових операцій, прибутку: **20, 24, 26 лютого, 1, 4-7, 9, 10, 12-14, 19, 20, 21, 25, 27 березня;**
- ✓ бізнесу, старту нового проєкту, підвищення або зміни роботи: **20, 23-26 лютого; 4, 10, 14, 17 березня;**
- ✓ саморозвитку, планування майбутнього та запуску довгострокових проєктів: **19 березня;**
- ✓ завершення справ, укладання угод, глибоких розмов і романтики: **14 березня,**
- ✓ взаємостосунків [ділових та романтичних]: **5, 6, 12, 13, 15, 16, 19, 20, 21, 24 березня;**
- ✓ романтики та кохання: **4, 10, 14, 17, 22 березня;**
- ✓ походу до лікаря: **1, 5, 7, 9, 12, 13, 19, 20, 21 березня;**
- ✓ проведення хірургічних операцій та інших медичних процедур: **15-27 березня;**
- ✓ лікування зубів: **23-25 лютого; 15, 16, 25, 26 березня;**
- ✓ ефективного схуднення та очищення організму: **15-27 березня;**
- ✓ відновлюючого та зміцнюючого масажу з використанням масажних масел: **1-13 березня;**
- ✓ підстригання і тонування волосся, хімічної завивки: **10-14 березня;**
- ✓ фарбування волосся: **3-7 березня;**
- ✓ нанесення масок, бальзамів-кондиціонерів: **1-13 березня;**

- ✓ проведення косметичних процедур, особливо для догляду за шкірою та депіляції: **15-20, 27 березня;**
- ✓ оздоровчих та косметичних процедур: **20 лютого; 4, 10, 15-20 березня;**
- ✓ манікюру та педикюру: **22-24 березня;**
- ✓ творчості, хобі та спорту: **20, 23 лютого; 1, 4-6, 9, 10, 13, 15, 16, 19, 20, 21, 24 березня;**
- ✓ перезавантаження та медитації: **21, 24 лютого; 5, 8, 15, 21 березня;**
- ✓ побачень, романтичних зустрічей та зізнань: **20, 23 лютого;**
- ✓ заручин та весілля: **20, 23 лютого, 10, 14, 17, 22 березня;**
- ✓ поїздов та подорожей: **20-23, 26 лютого, 1, 4, 5, 7, 10, 13-15, 17, 19, 20, 22 березня.**

ПРИДАБАННЯ

- ✓ автомобіля, мотоцикла, дуже великої техніки: **1, 3, 5-7, 12 березня,**
- ✓ техніки для дому, побуту, електричних інструментів, всього для спорту, туризму, відпочинку, півтків, відпочинку: **1, 3, 5-7, 9, 12 березня,**
- ✓ меблів: **1, 4, 5, 8, 9, 12 березня,**
- ✓ товарів для дому, посуду, господарських дрібниць: **1, 4, 5-10, 12 березня,**
- ✓ ювелірних прикрас, предметів розкоші, біжутерії, косметики для догляду за шкірою та волоссям: **1, 4, 5, 9, 10, 12 березня,**
- ✓ гаманця для грошей, святкового, стильного, ділового, теплого та повсякденного одягу, постільної білизни, декоративної косметики, собак, кішок, худоби та інших тварин та птахів: **1, 4-7, 9, 10, 12 березня,**
- ✓ нижньої білизни: **1, 4-7, 9, 10 березня,**
- ✓ рослин, сільгосппродукції: **1, 4-9, 10, 12 березня,**
- ✓ електронної, комп'ютерної техніки, смартфонів, предметів мистецтва, взуття: **1, 5-7, 9, 12 березня,**
- ✓ нежитлової нерухомості: **1, 5, 9, 12 березня,**
- ✓ земельної ділянки, всього для ремонту, оздоблення приміщень, затишку, комфорту в інтер'єрі, антикваріату: **1, 5-9, 12 березня,**
- ✓ будинку, квартири, житлової нерухомості: **1, 5, 8, 9, 12 березня,**
- ✓ подарунків, парфумів: **1, 5-7, 9, 10, 12 березня,**
- ✓ лотерейних білетів, участі в акціях: **1, 5-7, 9, 12 березня.**

■ САД З ГОРОДОМ

■ Несприятливі для висівання та садіння рослин: **26-28 лютого, 1-2, 16 березня.**

■ Не підливати рослини: **25, 26 лютого.**

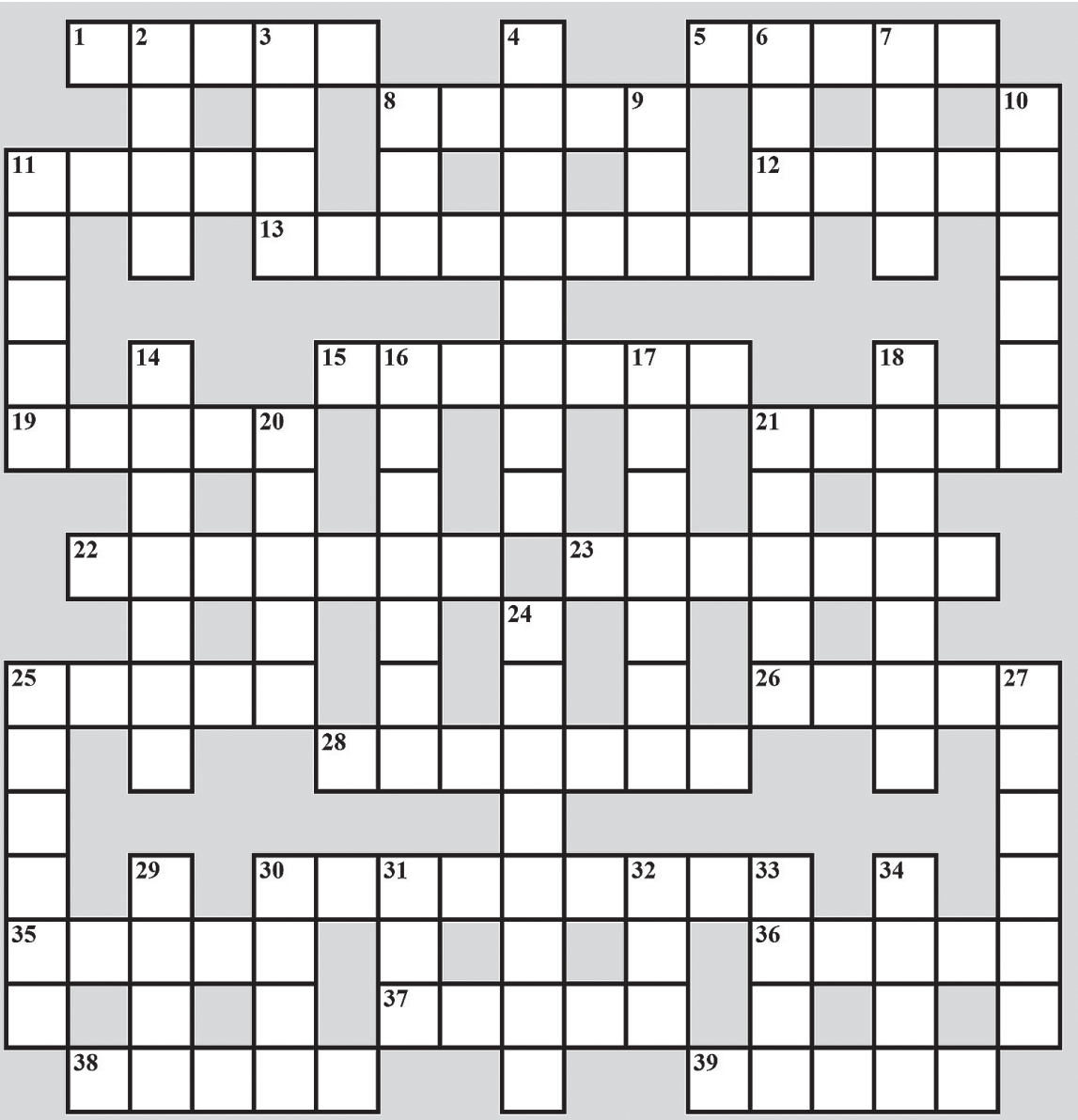
Вдалі дні для:

- ✓ висівання та догляду за рослинами – **23 та 24 лютого;**
- ✓ поливання та зрошування кімнатних і балконних рослин – **27, 28 лютого.**

Вдалий час для висаджування розсади овочів, зелені, а також підготовки ягідних та квіткових рослин:

- ✓ ранньої капусти, редиски, базиліку, петрушки, кропу, руколи, шпинату, коріандру – **22, 23 лютого, 3-7, 19-21 березня;**
- ✓ баклажанів, перцю, томатів, білокачанної капусти -**10-15 березня;**
- ✓ цибулі, селери, м'яти, базиліку, меліси – **5-7 березня;**
- ✓ моркви, буряку, картоплі в теплицях – **23, 24 лютого; 19-21 березня;**
- ✓ томатів – **20-21 лютого;**
- ✓ солодкого перцю – **20, 21 лютого;**
- ✓ цибулі порей - **20, 21 лютого;**
- ✓ бульбокапулинних квітів – **20-25 лютого;**
- ✓ однорічних квітів – **3-7, 19-21 березня;**
- ✓ багаторічних квітів – **10-15 березня;**
- ✓ кімнатних квітів – **17-21 березня.**

КРОСВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО



По горизонталі:

1. Суцільний шар якої-небудь однорідної маси. **5.** Британські 0,568 літра. **8.** Сакральна геометрична фігура з двох ліній. **11.** Вантажне судно. **12.** Французький художник, який прославив острів Таїті. **13.** Продукти, які отримують методом хімічного синтезу. **15.** У давньоримській міфології богиня мудрості, наук, мистецтв і ремесел. **19.** Істинне знання. **21.** Пошук при понятях. **22.** Маленький хлопчик, маля [жарт.]. **23.** Жіноче ім'я від albus – «білий». **25.** Гуталін, що римується з плаксою. **26.** Держава, народність, етнос. **28.** Слово від німецької Wasser – «вода» та грецької «олія». **30.** Циркова гімнастка. **35.** Короткий текст, уміщений на чому-небудь. **36.** Слово з ненормативної лексики. **37.** Довгий жовтий фрукт. **38.** У «Титаніка» їх було 11. **39.** Частина літака.

По вертикалі:

2. Інструмент, символ поезії, поетичної творчості. **3.** Медовий, Яблучний і Горіховий. **4.** Перший місяць метеорологічної осені в Північній півкулі. **6.** Скандинавське жіноче ім'я на честь бога родючості Ing. **7.** Чоловічий одяг у Стародавньому Римі. **8.** Азійський титул. **9.** Натуральне число між 2 і 4. **10.** Куртка з капюшоном, без застібки, що одягається через голову. **11.** Будівельний матеріал. **14.** Розминка м'язів і суглобів, як правило, вранці. **16.** Рід широконосих мавп. **17.** Низькорослий кенгуру. **18.** Хлібний знак. **20.** Рідкісний вид журавлиних, пастушачий журавель. **21.** Прем'єр-міністр Угорщини з 2010 року. **24.** Ощадний банк СРСР. **25.** Кого лисиця просила заспівати? **27.** “Така Христя хороша, пишна та свіжа, наче червона... серед білого квіту”. [Панас Мирний]). **29.** Самий далекобійний легкоатлетичний снаряд. **30.** Вигук танцюриста лезгинки. **31.** Невільник. **32.** Колір, забарвлення або відтінок якогось кольору. **33.** У римській міфології – бог кохання, якого зображали крилатим хлопчиком з луком і стрілами. **34.** Предмет меблів.

Відповіді на кросворд, опублікований 23 січня

По горизонталі:

1. Пласт. **5.** Пінта. **8.** Хрест. **11.** Баржа. **12.** Гоген. **13.** Синтетика. **15.** Мінерва. **19.** Наука. **21.** Обшук. **22.** Карапуз. **23.** Альбіна. **25.** Вакса. **26.** Нація. **28.** Вазелін. **30.** Акробатка. **35.** Напис. **36.** Матюк. **37.** Банан. **38.** Оскар. **39.** Крило.

По вертикалі:

2. Ліра. **3.** Спас. **4.** Вересень. **6.** Інґа. **7.** Тоґа. **8.** Хан. **9.** Три. **10.** Анорак. **11.** Бетон. **14.** Руханка. **16.** Ігрунка. **17.** Валлабі. **18.** Пшениця. **20.** Арама. **21.** Орбан. **24.** Сбербанк. **25.** Ворона. **27.** Ягідка. **29.** Спис. **30.** Асса. **31.** Раб. **32.** Тон. **33.** Амур. **34.** Стіл.



«Коли не стукають у двері»

ПРЕЗЕНТУВАТИ КНИЖКУ до нашого міста разом із керівником ГО Східноукраїнський центр громадських ініціатив Володимиром Щербаченком, за ініціативи якого здійснене видання, приїхали три авторки, для яких Запоріжжя стало містом порятунку. Це Тетяна Черепанова із Бердянська, орхівчанка Дарія Швець, Тамара Комлик – із Василівки, важливого евакуаційного пункту, через який у 2022 році рятувалися від російського окупанта тисячі людей...

Півторагодинне спілкування під час презентації показало, наскільки важливі розмови про пережите. Без сумніву, кожен тримає свій біль, має свої спогади. Розповіді авторів отримали щирий відгук – до сліз, які крадькома витирали усі... Реалії війни торкнулися кожного. Представляємо авторів.

Чому українцям

не все одно,

під яким прапором жити

Володимир Щербаченко – автор оповідання «Книжки і сонце малої батьківщини»:

– Первісна ідея була створити книгу для закордону. Щоби там люди більше розуміли нас, більше підтримували українське військо. Та коли вже історії були написані, ми запитали авторів: чи треба видати їх українською? І отримали відповідь: «Так. Обов'язково».

Моя мотивація у підтримці цього рішення – це те, що ми перебуваємо в дуже складній ситуації, як народ, як держава на лінії фронту. І дуже багато вирішується саме зараз.

Ця книжка – про нашу реальність. Про те, як важко людям, у кого близькі на фронті, або тим, хто на фронті, і тим, хто переселився, хто зводить кінці з кінцями, заробляє цей шматок хліба, хто виживає у складних умовах. І про те, як важливо підтримати себе, лишатися при силі. Це заклик до того, щоб кожен із нас знайшов додаткову хвилину у своєму житті, трішки сил – щоб допомогти країні в цілому. Для того, щоб ми все ж вистояли як народ. Щоб ця гидка агресія відкотилася назад.

І дякуємо Василівській громаді за те, що допомогли в організації цього заходу.

“Я дивилась на наших військових і розуміла, що я вдома”



Тетяна Черепанова, вчителька української мови та літератури, уродженка Бердянська, авторка історії «Місто, у яке я не повернусь»:

– ...Навіть тут, в Україні, у людей, яких війна не торкнулася безпосередньо: ніхто не воює, нічого не втрачено – дуже розмиті поняття про те, що втратили, більшість із тих, хто зібрався в цьому залі. Тому я хочу, щоб українці також читали ці історії.



У кінці своєї історії запитую: що буде далі? Виїхавши з Бердянська, ми потрапили під російський обстріл, стояли три години, колона не могла рухатись: обстріл, вибухи. І весь цей час я просто сиділа і сподівалася: «Ну, якщо ми помremo, то краще одразу і всі разом».

Але, як бачите, я тут. І це лише завдяки нашим військовим.

Коли ми доїхали до наших, перший український військовий відкрив автобус, побачив дітей – вісім малих було в автобусі: і передав пакет, звичайний, напівпрозорий, у якому – яблука та цукерки. Тобто, наші військові, які стоять у полі, під обстрілами, віддають дітям, що у них є. І тоді сталися мої другі сльози від моменту повномасштабного вторгнення. Я дивилась на наших і розуміла: я вдома.

І я дуже хочу, щоб ми їм дякували. Щоб завжди дякували тим військовим, яких ми бачимо на вулиці. І тим, які, на жаль, уже не повернуться.

Тут всі встали на хвилину мовчання.

“Ми нікого до нас не запрошували. До нас просто увірвалися”



Історія начальниці відділу освіти культури, молоді та спорту Василівської міської ради Тамари Комлик «Я ще трошки потрібна тут»:

– У збірці «Коли не стукають у двері» – символічна назва, тому що до нас у двері не стукали. Ми нікого до нас не запрошували. До нас просто увірвалися. Ми всі – свідки «російської культури», жайття російської окупації, обстрілів і втрат.

Наша Василівська громада – це громада-форпост, яка прихистила близько мільйона біженців. Через наше місто проходила дорога життя. На території села Кам'янське відбувалися обміни військовополоненими. Там і на сьогоднішній день відбувається ротація місії МАГАТЕ.

Про це говорити потрібно. Ми бачимо, що Україна тримається, і ворогу не вдається забрати у

нас найцінніше. Нашу любов до Батьківщини і наш патріотизм.

“Пишіть свої історії, навіть якщо не готові їх публікувати”

Голова Василівської міської ради Сергій Каліман:

– Пишіть свої історії, навіть якщо не готові їх публікувати. Залиште їх у сім'ї, передайте дітям, онукам. Нехай вони безпосередньо від вас дізнаються, що означає російська агресія. Так залишиться у сім'ї історія родини. Про те, що вам довелося пережити.

І буде набагато складнішим потім зробити нам підміну пам'яті, переключення, нав'язування чужих ідей, розповідей про те, що там, зі сходу, до нас несеться благо – в такій кривавій формі...

“Інколи між життям і смертю – одна-однісінька стіна”



Дарія Швець, журналістка, орхівчанка, історія «Моя правда: війна, про яку не можна мовчати»:

– Мені «не постукали в двері» ще коли я була в Харкові. Батьки сказали: переїжджай краще до нас. Орхів – маленьке місто. Кому воно потрібне? Хто за нього буде боротися? І я поїхала.

Та чим далі, то моє місто перетворювалося на такий, мені здається, живий щит. До окупованої території від Орхова лишалося 11-12 кілометрів. Місто обстрілювали щодня.

І коли кажу – обстрілювали, маю на увазі, що помирають будинки. Щодня там руйнується чийсь дім. Перекреслюється все життя. Приліт, обстріл – і дім склався. І в тебе немає будинку. Тобі нема куди повертатися.

Я переїхала до Запоріжжя – теж не найбезпечніше місце. І трапився день, точніше, ранок, коли

я прокинулася від обстрілу. Десь поруч зі мною. У сусідній дім. Розбивається вікно орендованої квартири, вилітають двері з балкона... І коли закінчився ранковий обстріл, все поруч опинилося в якомусь червоному тумані.

Я вибігла на вулицю і побачила, що сусідній дім... склався. П'ять поверхів. Там спали люди, там жили люди, там посміхалися люди, готували їсти, навчалися, працювали... І я зрозуміла, що інколи межа між життям і смертю – це одна-однісінька стіна. Я, на щастя, залишилася живою, а мої сусіди – вже ні.

Та дім – це й твоя родина. Це мій дідусь, пенсіонер, який ходив на риболовлю на Кінську річку, карасиків там ловив. А потім баць – і війна. І все. Його вмовляли: переїжджайте до Запоріжжя. Відповідав: «Ні. Як я переїду? Це мій будинок, я його придбав. Як я можу його залишити якимсь кацапам, та не дай Боже...».

...Дідусь все ж виїхав з Орхова наприкінці літа 2022-го. Ми не бачилися декілька місяців. І наша перша зустріч була німою. Я побачила його з величезною бородою, бо він весь цей час не голився й не ходив до перукарів. Які перукарні? І що можна сказати йому? Привіт? Чи як ти? Чи що? І в той момент дідусь дивним поглядом дивився на нас. Він розумів, що врятувався із прізви. І тато його спитав: «Ти що, розвивчися посміхатися?» Тоді дідусь посміхнувся. Але що там було за тією посмішкою? Я думаю, ви розумієте.



Представниця Василівської громади розповідає:

– На початку війни я була в Запоріжжі. І ми з колегами щовечора зіздзвонювалися: я була зв'язковою між людьми. Разом ми шукали гуманітарну допомогу. Доставляли її до Кам'янського. Разом шукали можливості підказати, як виїхати.

Та хочу згадати один із моментів. На Василівському блокуванні стояла велика черга. Автобуси з Маріуполя. Дуже багато людей, маленькі дітки. Пропускали повільно. Стояли четвертий день. Холодно.

Сергій Каліман разом із колегами міської ради залишався ще у Василівці. Приїхали до автобусів, чай гарячий привезли. Василівські школи тоді організовувалися, приймали на ночівлю, годували. І Сергій Анатольович розповідає: підходить до мене манесенький хлопчик, років чотирьох. Гарно і тепло вдягнений. «Але ручки, – каже, побачив, – дуже грязні. І трусяться». І я йому наливаю чай в стаканчик, а він каже: «Дяденька, хвати!». Дивлюсь здивовано, а хлопчик пояснює: «Там ще люди є».

Тобто, ця дитина, у чотири роки, переживала, що поруч в автобусі ще люди є. І потрібно, щоб їм теж вистачило гарячого чаю, щоб не замерзнути... Таких історій безліч. Про це треба писати. Бо згодом ми згадуємо подробиці, та розуміємо: а чи є в цього хлопчика мама??? Бо якби поряд була мама, то чай у

цей стаканчик набирала б цієї дитини вона. І ці рученята мама б витерла...

Тому я закликаю вас усіх писати, розповідати. У нас безліч історій, у кожного особисто. Про цю війну не мають забувати. Ми маємо передавати свої емоції. Ми маємо тримати свій дії. І ми дійсно маємо виховувати українців. Лише ми.

“Росіяни зі зброєю в руках боялися



нашого мирного населення” Розповів своє і **Сергій:**

– Я ветеран. Воюю з 2014 року. Це такий, знаєте, інший бік медалі. То скажу, що наразі звучать

дуже лайтові версії історії. Трагічні, але ще дуже лайтові.

Я бачив людей, яких звільняли на Харківщині з-під окупації. Є процедура перевірки-зачистки населених пунктів. Переважно ті, хто не зміг втекти з окупації, виїхати, літні люди. Вони були голодні. Над ними знущалися. І робив це не путін, звісно, це робили росіяни, звичайні ніби люди. Робітники, службовці, вчителі вчорашні. Просто путін їм дозволив бути такими, якими вони були завжди. Та знаєте, в чому парадокс? Росіяни зі зброєю в руках боялися нашого мирного населення більше, ніж озброєних. Це говорить про те, що є в нас стрижень і маємо існувати й боротися, поки б'ється серце.

А ще ці історії для мене – про єдність наших людей. Завдяки цьому українська нація виживала століттями, кажу це, як історик за освітою. Допомагаючи один одному, ми вижили як нація. Тому я всіх закликаю бути єдиними.



КНИГУ «Коли не стукають у двері» підготували у рамках проекту «Посилення громадянського суспільства для трансформації культури пам'яті – ненасильницькі зусилля для протидії війні Росії проти України» Східноукраїнський центр громадських ініціатив за підтримки «Kurve Wustrow – центр навчання та взаємодії у ненасильницьких діях» у рамках програми «Громадянська служба миру» [ГСМ].

Наклад книжки – півтори тисячі примірників. Кілька сотень буде передано бібліотечній мережі по всій Україні. Решту роздають учасникам презентації. Шукають можливості додрукувати додатковий тираж.

Прочитати онлайн можна за посиланням <https://totalaction.org.ua/books/49>, там можна й завантажити pdf та мати примірник на своїх гаджетах.

Книга вже перекладена англійською мовою, це зробили перекладачі із Гарварда, з української діаспори, на волонтерських засадах. Є ініціатива перекласти тексти німецькою.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото авторки

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолець Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»



☎ приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E-mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: ☎(067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Тираж 15000 прим.
Номер рішення Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р.
Ідентифікатор медіа R30-04543
Зам. № 2500104

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни.

Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього, не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
19.02.25
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя

Асоціація Незалежні Регіональні Видавці України

Це видання вийшло завдяки підтримці Асоціації «Незалежні регіональні видавці України» та Amediastiftelsen в рамках реалізації проекту «Хаб підтримки регіональних медіа».

Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.